

SEMÍNKOVNA

KATALOG

-- najdete u nás v semínkovně --

SEMÍNKOVNA

SÁZEJ, SKLÍZEJ, SDÍLEJ...

AFRIKÁN

Aksamitníky (Tagetes) patří do čeledi hvězdnicovitých (Asteraceae) a byť jim u nás říkáme afrikány, z Afriky nepochází, nýbrž z Mexika.

Aksamitník rozkladitý roste do výšky 70 až 90 cm (jinak jsou aksamitníky často velmi nízké rostliny) a dovede redukovat hádátka v půdě až z 95%. Jinak se mu též anglicky říká a je prodáván pod názvem Nematodenkiller (zabiják hlístic). Hádátka jsou hubena šťávami vylučovanými kořenovým systémem rostlin. Ideální je výsev či výsadba sazenic tohoto druhu afrikánu před novými výsadbami jahod a růží, ale platí to i pro ovocné stromy a keře. A na zeleninových záhonech je doporučováno ozdravení půdy afrikány jednou za 3 až 4 roky.

Více méně se ale nemusíme bát, že nám nepomohou i jiné druhy afrikánů, stejné vlastnosti mají všechny, jde jen o účinnost. A jelikož jde o letničky, které fungují i jako účinné zelené hnojení, prostě aksamitníky po sezóně zaryjeme do země a o víc se nemusíme starat.

Můžeme si sice koupit i sazenice a nebo připravit sadbu v truhlících či sadbovačích, ovšem nejlepší je výsev přímo na záhony (za předpokladu, že zároveň bojujeme s plíží), kdy vyséváme semena do řádků vzdálených podle odrůdy (u zabijáku hlístic je to 30 cm). Na 1 metr umístíme 20 až 40 semen do hloubky 1 až 1,5 cm. Půdu pak udržujeme týden mírně vlhkou, aby semena dobře vyklíčila, nezaléváme ji však běžným způsobem, ale vodu jemně rozprašujeme, případně rosíme, abychom semena nevyplavili.

ASTRA

Astry patří mezi krásné letničky, které dokáží být nejen ozdobou zahrádek, ale také se skvěle hodí do vázy. Ve váze květy vydrží až deset dnů bez výměny vody.

Astra je letnička, která se vysévá na jaře. Kveté v průběhu léta a na podzim rostlina hyne. Nízké druhy aster se vysazují do větších ploch, kde pak tvoří husté rozkvetlé koberce.

Astry začínají kvést koncem července a kvetou až do prvních zářijových mrazíků. Pěstují se ze semen, která vyséváme koncem března do pařeniště nebo do truhlíku za okno. Ven astry vysazujeme v polovině května. Po vysazení zalejeme, pak již zalévat nemusíme. Studená voda v parném létě může astrám ublížit. Astry nevysazujeme na čerstvě pohnojené záhony – snižuje se tak kvetení.

CÍNIE

Mezi tradiční, velmi oblíbené a vděčné letničky patří **cínie, česky ostálka**. Vyséváme ji poměrně brzy, a to v únoru až dubnu do pařeniště anebo ještě dříve do truhlíků umístěných ve skleníku.

Na záhonky ji pak vysazujeme v období, kdy již **nehrozí pozdní mrazíky**.

Pěstují se v barvě růžové, červené, oranžové, žluté a bílé. Nízké odrůdy se výborně hodí na **obruby květinových záhonů**, kde bohatě kvetou od léta do prvních mrazíků. Z nejhezčí rostliny si uchováme **vyzrálý květ**, dobře ho usušíme a vydrolíme z něj semena pro příští rok. **Cínie, ostálky**, jsou velmi vhodné i k řezu. Ve váze až dva týdny. **Cínie** potřebují propustnou zahradní půdu, dostatek slunce a zvláště v době vývinu dostatečnou zálivku.

ČESNEK

Česnek patří mezi jednu z nejstarších rostlin, které stále s oblibou pěstujeme. Již staří Egypťané a Římané česnek pěstovali a hojně využívali zejména jako lék proti nemocem. Používali ho jako koření a podle pověsti v boji proti upírům. V dnešní době se používá především pro teplou a studenou kuchyni - do salátů, omáček, k masu a zelenině. Pokrmům dodá díky svému specifickému aroma výraznou chuť. Česnek je bohatý na vitamín A, B a C, jód, vápník a selen. Je známý jako přírodní antibiotikum, snižuje krevní tlak, zvyšuje obranyschopnost organismu a zlepšuje trávení. V kombinaci s medem se používá při nachlazení a chřipce. Říká se, že by měl každý člověk sníst týdně nejméně 2 stroužky česneku, aby si chránil své zdraví.

Pěstuje se pro složenou kulovitou cibuli, která je tvořena jednotlivými dužnatými šupinami - stroužky. Každý stroužek má vlastní "papírový" obal bílé nebo purpurové barvy. Rostlina tvoří oblý stonek, který je do poloviny zakrytý listovými pochvami. Listy jsou ploché, žlábkovité, tmavě zelené barvy. Obvykle má rostlina 8 - 15 listů, přičemž každý z nich je jinak široký. Radí se do plodin druhé trati. Sem patří zelenina, která nesnáší přímé hnojení, přesto je na živiny náročná.

Květenství je až 1 m vysoké a vyrůstá z podpučí. Květy jsou oboupohlavné, květ je složen vrcholičnatým květenstvím zvaným šroubel, který je podepřen toulcem, který však brzy opadá. Květní lístky nesou zelenkavě bílou až narůžovělou barvu. Květenství je téměř vždy složeno pacibulkami, které je možné použít k vegetativními množení. Plodem je tobolka. Semena v našich podmínkách však rostlina nevytváří.

Pěstování ze semen

To co považujete za semena česneku jsou ve skutečnosti pacibulky. Pěstují se stejně jako česnek. První rok po výsadbě vytváří nedělený stroužek, který se až další sezonu teprve dělí. Pro pěstování česneku je důležité připravit si dostatečně prohnojenou půdu s dostatkem vápna, kterou lze přihnojovat sirnatými hnojivy. Pozor si dejte na přehnojení dusíkem. Ideální je písčitohlinitá nebo hlinitá půda. Zemina nesmí být v žádném případě suchá. Pokud by vám na záhoně rostlo větší množství plevelů, odstraňte je. Česnek nesázejte každým rokem na tentýž pozemek, dodržujte interval 4 až 5 let.

DÝNĚ HOKAIDO

Dýně Hokaido je stále oblíbenější, protože z ní lze připravovat výborná a zdravá jídla. Vypěstovat dýni Hokaido je poměrně snadné. Jde o jednoletou rostlinu, která rychle roste. Semínka můžete zakoupit. Dnes jsou již běžně dostupná. Nebo si schovejte pár semínek dýně Hokaido, kterou jste koupili na vaření.

Zemina pro dýni Hokaido

Dýně Hokaido prospívají v zemině bohaté na živiny, proto před výsadbou či setím přidejte do záhonu kvalitní kompost.

Výsev nebo výsadba dýně Hokaido

Semínka můžete sít rovnou do připraveného záhonu kolem poloviny května. Semínka dáváme cca 1 m od sebe, protože musíme počítat s tím, že se Hokaido hodně rozroste a potřebuje dostatek místa. Druhou variantou je, že si sazeničky předpěstujete doma nebo ve skleníku. Předpěstováváme nejlépe koncem března nebo začátkem dubna. Semínka dáte do zeminy například v kelímcích od jogurtů. Sejeme cca 2 až 3 cm hluboko. Semínka rychle vzchází a rostou.

Výsadba

Sazeničky Hokaido sázíme do připraveného záhonu v polovině května. Sázíme (stejně jako sejeme) cca 1 m od sebe, aby měly sazeničky dostatek místa. Rostlinám vyhovují slunné, teplé záhony.

Péče o rostlinu

Po výsadbě je důležité rostlinu dostatečně zalévat.

Dýni Hokaido zaštipujeme, aby se rozvětvovala a dávala větší úrodu.

Sklizeň a skladování dýně Hokaido

Hokaido začínáme sklízet koncem srpna. Sklížíme jakmile jsou plody krásně oranžově zbarvené, mají dřevnatou stopku a tvrdou slupku. Nedo zralá dýně není tak chutná, naopak přezralá ztrácí svojí výživovou hodnotu.

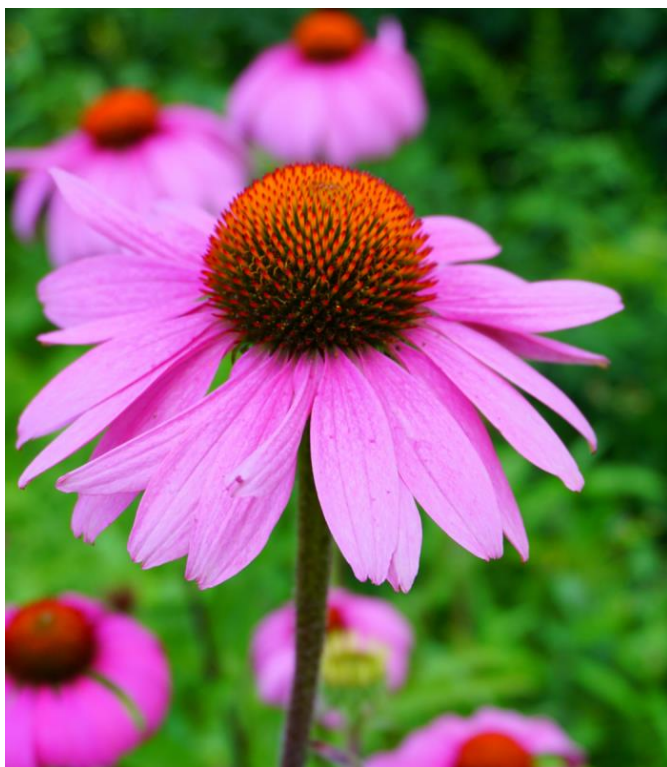
Skladování - Aby plody dýně Hokaido vydržely co nejdelší dobu, je třeba je správně skladovat. Dýni ukládáme i se stopkou na suché a chladné místo. Místo nesmí být vlhké, protože by dýně zplesnily. Správně uchovávané dýně vydrží do dalšího roku. To oceníte v zimě, kdy je těžko sehnat a jsou drahé.

DÝNĚ OKRASNÁ

Pěstování dýní není náročné a sklizeň bývá obrovská. Plodné jsou i okrasné odrůdy tykví. Nemají nijak výjimečně chutnou dužninu, ale o to jsou zajímavější svým vzhledem. Jejich zářivé barvy, zajímavé vzory a půvabné i bizarní tvary z nichž činí přímo výtvarné objekty. V době květu i zrání zdobí zahradu, zralé plody pak slouží jako dekorace. V kuchyni vytvoří dokonalé rustikální zátiší, rozsvítí chodbu, mohou vítat hosty na zápraží...

ECHINACEA - TŘAPATKA

Třapatka nachová je mohutnou trsnatou trvalkou s léčivými účinky, která se skvěle hodí do trvalkových záhonů. Rostlina je vhodná nejenom k řezu, ale i k sušení. Ve váze vydrží dlouhou dobu. Rostliny třapatky jsou odolné proti suchu.

Zaséváme do pařeniště nebo doma do truhlíku či květníku. Sazeničky vysazujeme v druhé polovině května na záhon.

Pro pěstování třapatky nachové je nejlépe vybrat slunné stanoviště, ale snáší i polostín. Nejraději má humózní a propustnou půdu, snese ale i půdy chudší a kamenité, ale vždy dobře propustné. Rostliny jsou k suchu poměrně tolerantní. Předpěstované sazenice můžeme později koupit i v obchodě se zahradním sortimentem. Echinacea kvete většinou až druhým rokem a po té zůstává na záhoně jako trvalka.

Na záhoně doroste až do výšky 140 centimetrů ve struktuře rozvětveného keříku. Starší rostliny množíme potom dělením trsů.

Sběr a sušení

Pro účely domácího lékařství sbíráme kořen a okvětní plátky. Květ sbíráme ve fázi nakvétání, nejlépe za slunečného počasí a usušíme na stinném a vzdušném místě při teplotě kolem 35 stupňů.

Kořen sbíráme v září a říjnu, podélně ho rozřízneme a usušíme nejlépe umělým teplem do 60 stupňů.

FAZOL VELKÝ

S fazolemi do země nespěchejte. Jestli něco nemají rády, pak to jsou nízké teploty. Nejsou na ně ze své domoviny zvyklé. A zdá se, že ani šlechtitelé na tom zatím nic nedokáží změnit. Nezbyvá, než počkat, až teplota půdy nebude klesat pod 10 stupňů Celsia.

Které fazole jsou ty pravé?

U nás se nejčastěji pěstuje **fazol obecný** (*Phaseolus vulgaris*) jak v keříčkové, tak tyčkové formě. V okrasných částech zahrad se jako popínavá letnička pěstuje **fazol šarlatový** (*Phaseolus coccineus*). I jeho zrna však můžete po uvaření konzumovat.

HLEDÍK

Pěstování hledíků

Hledíky jsou letničky, můžeme je sázet na venkovní záhon od konce dubna, snese jarní mrazík. Kvete od června do srpna. Hledíky dorůstají do výšky od 20 do 90 cm, podle odrůdy. Nízké hledíky vysazujeme jako lemy záhonů, vyšší druhy do skupinových výsadeb s ostatními květinami. Hledíky je možné řezat do vázy, kde vydrží velmi dlouho.

Hledíky potřebují pro správný růst slunečnou polohu a půdu bohatou na živiny. Pokud budeme během kvetení odstraňovat odkvetlé květy, prodloužíme jeho dobu kvetení až do konce srpna.

Rozmnožování hledíků

Hledíky se rozmnožují semeny vysévanými do volné půdy v druhé polovině jara. Můžeme je rozmnožovat i stonkovými řízků na podzim.

Setba: předpěstování únor – duben, setí semen přímo do půdy konec dubna až květen

Květenství: červen až říjen, kvete do prvních mrazíků

Rozestupy: 20 cm x 30 cm

Výška rostliny: 35- 40 cm

KADEŘÁVEK FIALOVÝ

Kapusta kadeřavá, jak se někdy říká kadeřávku (*Brassica oleracea* convar. *Acephala*), má příznivce po celém světě. U nás je trochu v pozadí zájmu, přitom je to zelenina chutná, kterou lze připravit na mnoho způsobů.

V červnu do země

Kadeřávek, jehož osivo koupíte za pár korun, můžete vysévat přímo na záhon od konce května do poloviny června. Pěstuje se jako následná plodina, takže pro něj můžete využít prázdný záhon po salátu nebo raných kedlubnách.

KLEJIČKA /KLEJICHA/ HEDVÁBNÁ

Klejicha hedvábná je atraktivní dekorativní trvalkou vyznačující se krásnými květy bílo-fialové barvy a příjemnou vůní. Rostlina díky své vůni přitahuje velké množství včel.

Klejicha se v minulosti hojně používala pro výrobu umělých květů či ozdob pro dámy. Pěstovala se pro přadný materiál, který nebyl velké kvality či pro vycpávkový materiál. Využívala se i v léčitelství, při zahlenění. Dnes se její konzumace nedoporučuje pro její jedovatost.

Nyní je pěstována jako okrasná trvalka. Velké oblibě se jí dostává především pro její voňavé květy a nenáročnost. Nektar z jejich květů slouží jako potrava pro některé druhy motýlů, můžete tak sledovat celý motýlí vývoj.

Dorůstá do výšky 1 - 2 metry. Je plně mrazuvzdorná.

KONIKLEC

Pro pěstování vyžadují plné slunce.

Stanoviště by mělo být dobře drenážované a půdu s přidavkem mletého vápence.

Pokud se pokusíme uchovat na zahradě druhy další skupiny, kam patří pěstitelsky náročné koniklece jarní a bílý a další vzácné horské druhy, je třeba vybrat místo s lehkým zastíněním, stálou vlhkostí a půdu vylepšit rašelinou, aby půdní reakce byla kyselá. Půda musí obsahovat jen málo živin; hlavně nesmí být přehnojená dusíkem.

Zpočátku je potřeba slabé rostliny pravidelně zalévat, později jen horské a severské druhy. Po odkvětu odstraníme většinu květů. Nažky jsou ozdobné, ale větší tvorba semen by rostliny příliš vysilovala.

Pokud nejde o koniklec jarní, zkrátíme na podzim odumřelé listy, protože brzy z jara by se mohla rašící poupata snadno vylomit.

Koniklece jsou u nás dostatečně mrazuvzdorné, proto je většinou není třeba přes zimu chránit.

Při pletí postupujeme opatrně, abychom nepoškodili kořeny.

Hnojení, organické ani minerální nepoužíváme.

KOPR VONNÝ - Anethum graveolens

je vhodný především pro pěstování na záhonech. Jedná se o vysoce výnosnou modro-zelenou odrůdu kopru odolnou vůči nemocem.

výsev: celoročně ve sklenících, od března přímo ven, v řadách; hloubka výsevu: 1,5 - 2 cm; vzdálenost řad: 25 - 30 cm; půda: humózní, propustná; stanoviště: slunečné - polostín; klíčení: 10 - 20 dní

LEBEDA ZAHRADNÍ

Lebedu zahradní vyséváme v postupných intervalech od poloviny srpna do řádků 30 až 40 cm vzdálených od sebe. Pro jarní sklizeň vyséváme v březnu. Po vzejití rostlinky vyjednotíme na 20 cm. Lebeda zahradní je oproti špenátu výnosnější, chuťově lahodnější a obsahuje méně kyseliny šťavelové. Listy sklízíme postupně.

Některé odrůdy lebedy zahradní mají červené listy a pěstují se na zahradě jako okrasné rostliny.

LEVANDULE

Od nepaměti rostla levandule v Evropě ve Středomoří, kde jí vyhovují teploty i složení půdy. Rostlina má ráda lehké, sušší, písčité zeminy na slunečných stanovištích. Poroste dobře v každé zahradní půdě, pokud nebude zamokřená a nebude na větrném stanovišti.

Přivítá mírný obsah vápna v půdě, jako okrasná rostlina nemá zvláštní nároky na přihnojování. Nepotřebuje ani příliš místa, keře dorůstají výšky mezi šedesáti až devadesáti centimetry, podobně i do šířky. Starší rostliny velice hluboko koření, dokáží vyslat kořeny až do dvoumetrové hloubky.

LIBEČEK

Libeček lékařský dorůstá do velikosti 200 cm. Radíme ho do čeledi miříkovitých. Používáme ho k dochucení jídla. Používáme ho jako koření do různých pokrmů.

Libeček lékařský se užívá na bolest a záněty močových cest, močového měchýře a střev, snižuje pocit plnosti a nadýmání. Libeček také podporuje chuť jídlu a trávení.

Libeček a jeho pěstování. Libeček je oblíbená léčivá bylina, která k nám přišla z Afghánistánu či Íránu a dnes roste vesměs po celé Evropě a Severní Americe. Libeček je ne náročná trvalka, jež může dosáhnout výšky až 2,4 metru. Hojně se používá v kuchyni pro svou podobnou chuť celeru (přidává se do polévek, omáček, na pečené maso či do guláše). Libeček je močopudnou bylinou, která pomáhá nemocným s ledvinami, podporuje vykašlávání, pomáhá při pálení žáhy, problémy s trávením anebo nadýmáním. Přidáním libečku do koupele vám pak může pomoci s plísní a s hojením ran. Pěstování libečku není náročné.

LETNIČKY - směs

Můžete vysadit tam, kde potřebujete vyplnit místo kvetoucími květinami.
Lze sázet i do nádob.

MĚSÍČEK LÉKAŘSKÝ

Měsíček lékařský je překrásnou rostlinou nenáročnou na závlivkou vhodnou k pěstování na chatách a dalších místech, kam se nedostaneme příliš často. Rostlina se vyznačuje květy oranžové a žluté barvy a často bývá pěstována i v truhlících a květináčích na oknech a balkonech.

Lidové názvy pampalík, krusíček, úmrlčí květ či nehtík? okrasná jednoletá rostlina, která se vyznačuje výrazně žlutými a oranžovými květy. Měsíček původně pochází z Evropy a Orientu, přičemž jeho používání je známé především ze starého Říma, Egypta, Persie a dalších středomořských zemí.

Egyptané jej s oblibou používali jako omlazovací bylinu, Peršané a Řekové si měsíček oblíbili pro výraznou chuť a Hindové barevnými květy zdobili chrámy a oltáře. Od dob středověku se měsíček začal pěstovat a používat k léčbě střevních potíží, horečky, žloutenky, neštovic, spalniček i štípanců hmyzu. Jeho účinky využívali také američtí lékaři, kteří za pomoci květů léčili otevřené rány zraněných vojáků během občanské války.

Jsou to právě barevné květy měsíčku, které se pyšní léčivými účinky. Z květů se připravují hojivé **masti, nálevy, čaje, koupele i tinktury**, které se používají zejména pro silné antiseptické, antibakteriální, protizánětlivé a hojivé účinky.

PAPRIČKA FEFERON

Pokud chcete pěstovat papričky doma, je v podstatě jedno, kdy s výsevem začnete, ale pokud je plánujete přemístit ven, začněte asi 4 až 6 týdnů před posledním mrazem. Aby rostlinka plně vyrostla a začala tvořit plody, potřebuje 6 až 9 měsíců, takže pokud semínka zasejete v únoru, dočkáte se papriček od července do října.

Semínka nechejte v teple a vlhku naklíčit, použít můžete téměř cokoliv, od papírových kapesníků po kostky minerální vlny. Nejvhodnější k růstu je však půda, k udržení zeminy můžete použít třeba plastovou truhlu s malými odvodňovacími dírkami.

Výsev semen provedte na povrch substrátu a přikryjte je jen malou asi 3mm vrstvou další zeminy.

Semínka zalévejte přiměřeně tak, aby byla zemina vlhká, a ne bažinatá. Sadbu je nyní nutné umístit na teplé místo, světlo v této fázi není důležité.

Vyklíčení bude trvat několik dnů, sazeniček se raději nedotýkejte, jsou velmi choulostivé a citlivé. V této chvíli je nejdůležitějším prvkem naopak dostatek světla, proto rostlinky umístěte na jižní okno nebo do skleníku.

PELYNĚK PRAVÝ

Výška: 50 - 150 cm

Pelyněk pravý je rostlinou vyznačující se žlutým květenstvím s nezapomeutelým aroma. Rostlina Pelyňku dosahuje výšky kolem jednoho metru a je známá díky svým antiseptickým účinkům. Čaj z pelyňku bývá používán při zažívacích obtížích.

Druhový název rostliny, poskytující koření **pelyněk**, pochází z řeckého apinthon, což znamená nepitelný. Obsahuje totiž hořčiny, které jsou ve větších dávkách zdraví škodlivé. To, co škodí ve velkých dávkách, může často prospívat v malých. O koření to platí obecně, o pelyňku zvláště. Proto ho do pokrmů přidáváme jen několik málo listů, a to především k tučným vařeným nebo pečeným masům, jejichž chuť tím nejen zpříjemníme, ale napomůžeme i jejich lepšímu trávení.

PUPALKA – noční krasavice

Díky tomu, že mnohé pupalky otvírají své květy až navečer, vysloužily si řadu přezdívek. V češtině je to například nočenka, noční hvězda, noční růže, svíce či večerní hvězda.

Nejznámější a nejrozšířenější jsou u nás pupalky se žlutými květy. Ale existují i formy s květy bílými či růžovými. Jedním z druhů, které na našem území často zplaňují, je pupalka dvouletá (*Oenothera biennis*). V prvním roce vyrostе pouze přízemní růžice listů a teprve v druhém roce se objeví lodyha s vrcholovými hrozny velkých vonných žlutých květů.

Kdysi se pupalka dvouletá pěstovala jako kořenová zelenina a také jako krmivo pro dobytek. Často se využívá jako léčivá rostlina. V poslední době je zájem především o její semena. Jejich lisováním se získává olej, který má řadu léčivých účinků. Využívá se pro kosmetické a léčebné účely k hojení ran, při popáleninách, různých nemocech kůže.

Uplatnění má i jeho vnitřní užití, ať už při předmenstruačních bolestech, cévních chorobách či k celkovému posílení imunity a ochraně proti stresu. Díky širokému léčivému využití získala pupalka přezdívku King's cureall (královský všelék).